

אלא שעדיין יש עתה להקשות לצד ההפוך:

בשלמא לבר קפרא, שפיר העמיד את דבריו ואת דברי רבי חייא, שסבר, **כי אתנייה רבי לדידיה שחייב רק אחת** — **אליבא דרבי שמעון שנה זאת**.

וכי אתנייה לרבי חייא שחייב שתיים — **אליבא דרבי יוסי שנה לו רבי**, שסובר איסור חל על איסור.

ורבי חייא טעה וסבר שנה לו לפי רבי שמעון.

אלא לרבי חייא, שסבר שאפילו לדברי רבי שמעון חייב שתיים, וכל שכן לרבי יוסי — **וכי בר קפרא שקורי קא משקר בשבועתו** שאינו חייב לרבי שמעון אלא אחת.

ומשנינן: **אמר לך רבי חייא**: רבי חייא לא שיקר בשבועתו.

אלא כך היתה טעותו: **כי אתנייה רבי לדידיה שחייב רק אחת** —

תרתין, שתיים מתוך שלשת הדברים שנחלקו בהם רבי חייא ובר קפרא, **לפטור משני חיובים**, ולחייב אחת — **אתנייה**, שנה לו.

ובאיסור כולל **אתנייה**, שנה לו רבי את שני לג-ב הענינים לפטור, שבהם חייב רק אחת, כשחלו באיסור כולל, והם זר ששימש בשבת, ובעל מום ששימש בטומאה, שהם יכולים לחול הן בבת אחת והן בזה אחר זה ככולל, וכמו שנתבאר לעיל.

אך אם חלו בבת אחת הוא שנה לו לחיובא, שחייב גם לרבי שמעון שתיים.

ואילו **כי אתנייה**, כששנה רבי את משנתו **לבר קפרא שחייב אחת** — הוא שנה אותה **אליבא דרבי שמעון**, הסובר שאין איסור חל על איסור בבת אחת. וטעה בר קפרא וחשב שרבי שנה לו אותה גם לפי רבי יוסי, ולכן הוא קפץ ונשבע ששנה לו רבי שאינו חייב אלא אחת.

אלא לבר קפרא, שסבר שאפילו רבי יוסי אינו חייב אלא אחת —

וכי סבר בר קפרא בשבועתו, **שרבי חייא שקורי קא משקר בשבועתו!**?

ומכח קושיה זו מעמידה הגמרא את מחלוקתם באופן אחר:

אלא קמיפלגוי באיסור בת אחת, **ואליבא דרבי שמעון**. ולדברי רבי יוסי, ודאי שהוא חל לפי כולם. וטען רבי חייא שמודה רבי שמעון לרבי יוסי כשחלו שני האיסורים בבת אחת, ועל כך נחלק בר קפרא ואמר שגם בבת אחת חולק רבי שמעון.

וסבר בר קפרא שבכך טעה רבי חייא: שרבי אמר שחייב שתיים לפי רבי יוסי, ורבי חייא טעה והבין שאמר לו שחייב שתיים אפילו לרבי שמעון.

והוינן בה: **בשלמא לרבי חייא, קא מישתבע**, כדי לאפוקי לרבי שמעון מחזקיה, מחזקתו שאומר אין איסור חל על איסור, ואילו כאן, כשחלו בבת אחת, הוא מודה שחייב שתיים.

אלא לבר קפרא שהעמיד את רבי שמעון על שיטתו המחזקת — **למה ליה לאשתבועי?**

ומסקינן: **אכן קשיא**.

ואליבא דרבי שמעון שנה לו אותם.

אך את הענין השלישי, זר שאכל מליקה, שאינו יכול לחול ככולל אלא רק בבת אחת, הוא לא שנה לו לפטור, כי רק בבת אחת הוא שייך, ובבת אחת מודה רבי שמעון לרבי יוסי שחייב שתיים.

וחזיא והיה נראה **לבר קפרא**, ששתי ההלכות האחרות, שגם הן עוסקות בענין קדשים, דומות הן לזר שאכל מליקה.

ואידי וכוין דדמיוא לה — ערבה צירף בר קפרא לזר שאכל מליקה **בהדיהו**, יחד עם שתי ההלכות האחרות, שבכולן לפי רבי שמעון, אינו חייב בכל שלשת ההלכות הללו אלא אחת.

ולא חילק בר קפרא בין שתי ההלכות הראשונות שרק באיסור כולל פטר בהן רבי, ולא באיסור בת אחת, לבין זר שאכל טומאה, שאינה שייכת אלא בבת אחת ולא ככולל.

ואחר כך **עיון בה בר קפרא**, **ולא אשכח בזר** שאכל מליקה שיתכן בו איסור כולל, **אלא** רק איסור **בבת אחת**.

ושכח בר קפרא שלא רבי שנה לו את זר שאכל מליקה לפטור, אלא הוא זה שעירב אותה עם שתי ההלכות האחרות.

וסבר, מדהא, זר שאכל מליקה מדובר בו **בבת אחת** — **הא נמי**, זר ששימש בשבת ובעל מום ששימש בטומאה גם בהן מדובר אפילו כשחלו **בבת אחת**.

ומדהא, בזר שאכל מליקה שנה אותה רבי **לפטור** אליבא דרבי שמעון, **הנך** זר שעבד

בזבת, ובעל מום ששימש בטומאה, **נמי לפטור** שנאם רבי, שאינו חייב לרבי שמעון אלא אחת, ואפילו אם חלו בבת אחת. ובכך טעה בר קפרא.

מיתיבי מהא דתניא: **זר ששימש בשבת, ובעל מום ששימש בטומאה** —

יש כאן משום זרות, ומשום שבת, ומשום בעל מום, ומשום טומאה, דברי רבי יוסי.

רבי שמעון אומר: אין כאן אלא משום זרות ובעל מום בלבד!

ואילו את ההלכה השלישית, מליקה לזר — **שיירה** התנא מלהזכירה, משום שאינה דומה לשתייהן.

ולמאן שיירה?

אילימא לרבי יוסי, שסבור התנא שזר שאוכל מליקה לא מחייבו רבי יוסי שתיים, ולכן לא הזכיר זאת עם שתי ההלכות האחרות.

לא יתכן.

כי **השתא** הרי **רבי יוסי** אפילו **באיסור כולל**, שאחד מהאיסורים קדם לשני, בכל זאת **מחייב שתיים** —

באיסור בת אחת מובעיא למימר שחייב שתיים?!

אלא לאו לרבי שמעון המחייב רק אחת שייר זאת התנא.

היות והוא סבור שרק **באיסור כולל הוא דפטר** רבי שמעון מהאיסור השני, שאין

איסור יכול לחול על איסור אחר שקדם לו.
אבל באיסור בבת אחת מחייב גם רבי שמעון.

ותיבתא דבר קפרא!

ומסקינן: אכן תיבתא.

ועתה מבארת הגמרא את ענין זר ששימש בשבת.

במאי, באיזה מעבודת המקדש שימש הזר בשבת?

אי שימש בשחיטה, הרי שחיטה בזר כשרה, ואינו חייב משום זרות עליה.

ואי בקבלה של הדם והולכה של הדם למזבח, שהו עבודות שהזר מוזהר עליהן, אין זו מלאכת שבת, כי טלטול בעלמא הוא, ואין חייבים עליה שתיים.

אי בהקטרה, שחייבים על שריפת האימורים משום זרות ומשום שבת —

והא אמר רבי יוסי: מלאכת הבערה בשבת, האמורה בתורה במפורש "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", יצאה מכלל מלאכות שבת להכתב לחוד — ללאו, כדי לחייב עליה מלקות בתורת לאו בלבד, ולא בתורת כרת ומיתה, יצאתה!

ואם כן, לרבי יוסי אין כאן חיוב חטאת מצד מלאכת שבת.

אמר רב אחא בר יעקב: כאן מדובר בשחיטת פרו של כהן גדול ביום הכיפורים.

וכדברי האומר: שחיטת פרו של כהן גדול בזר — פסולה.

אי הכי, מאי איריא, מדוע נקט התנא דוקא זר? והרי אפילו כהן הדיוט נמי חייב על שחיטת פרו של כהן גדול ביום הכיפורים שתיים.

ומשנינן: מי שזר אצלו קאמר, ואפילו כהן הדיוט.

מתקיף לה רב אשי: מידי שתי הטאות קתני בכרייתא זו, או שני לאוי קתני בה?

אלא איסורי בעלמא קא חשיב התנא, ואין זה נוגע למחלוקת אם חייב שתיים כשחל איסור על איסור.

ולמאי נפקא מינה, שנקט התנא את מספר האיסורים — כדי לקרברו את העושה לשני האיסורים, בין רשעים גמורים.

מתניתין

שנים שקידשו שתי נשים,

ובשעת כניסתן לחופה אירע שהחליפו את אשתו של זה לזה, ואת אשתו של זה לזה —

הרי אלו חייבין משום אשת איש.

ואם היו אחין — חייבים גם משום אשת אח.

ואם היו אחיות — גם משום אשה אל אחותה.

ואם היו נדות — גם משום נדה.

ומשנתגלתה ההחלפה, מפרישין אותן שלשה חדשים, שמא מעוברות הן, והעוברים ממזרים הם, ויש להבחין בין זרע כשר לזרע פסול, כדי שלא יבואו להכשירם, שיתלו נשיהם את בניהם בבעליהן האמיתיים, בעוד שהם ממזרים.

הא לאו מעוברות — שריין, הרי הן מותרות לבעליהן.

ואי הוחלפו במזיד — מי שרי?

אלא לאו, שמע מינה הוחלפו ולא החליפו תנן.

ומסקינן: אכן שמע מינה.

והוינן בה: ומאן הוא האי תנא ששנה את α-T2 משנתנו שאוסר את כל אחד מהם בכל ארבעת האיסורים, ומחייב אותו בארבע חטאות, דאית ליה גם איסור כולל וגם איסור מוסיף וגם איסור בת אחת?

שהרי כאשר קידש ראובן, האח הראשון, את אחת הנשים, רחל, היא נאסרה על שמעון אחיו בבת אחת בשני איסורים: אשת איש ואשת אח.

וכשקידש שמעון את אחותה, לאה, נאסרת עליו רחל, אשת ראובן אחיו גם באיסור אחות אשה, והוא חל עקב היותו איסור כולל, כיון ששמעון נאסר עתה גם בשאר האחיות של אשתו.

ומשעה שפירסה אשת ראובן, רחל, נידה, ונאסרה לבעלה ראובן, היא נאסרה באיסור נדה גם לשמעון, שהרי איסור נדה הוא איסור מוסיף, שנוספו עתה עוד אנשים שאסורים באיסור זה.

אמר רב יהודה אמר רב: משנתנו — רבי מאיר היא.

דתניא: יש אוכל אכילה אחת, וחייב עליה ארבע חטאות ואשם אחד:

אדם טמא, שאכל חלב, והוא נותר מן

ואם היו קטנות שאינן ראויות לילד — מחזירים אותן מיד.

ואם היו כהנות — נפסלו מן התרומה.

גמרא

והוינן בה: וכי החליפו נשותיהן? — מדי, האם ברשיעי שמחליפים נשותיהם עסקינן?

ותו, הא דתני רבי חייא: הרי כאן בסך הכל לשני הבעלים ולשתי הנשים שש עשרה חטאות, לכל אחד ואחת ארבע חטאות.

ואי במזיד עסקינן — מי איכא קרבן במזיד?

אמר רב יהודה, תני: הוחלפו נשותיהם בשגגה.

הכי נמי מסתברא, שמשנתנו מדברת בשוגג.

דקתני סיפא: אם היו קטנות שאינן ראויות לילד — מחזירין אותן מיד.

ואי במזיד, מי שריא להחזירן, והרי זונה אסורה לבעלה?!?

ודחינן: הא, לא קשיא. שהרי פיתוי קטנה, גם אם היתה זנותה ברצון, אונס נינהו.

ואונס בישראל [להוציא כהנים] מישראל שרי.

אלא, מכאן יש להוכיח שמדובר בשוגג:

מהא דקתני: מפרישין אותן שלשה חדשים שמוא מעוברות הן.